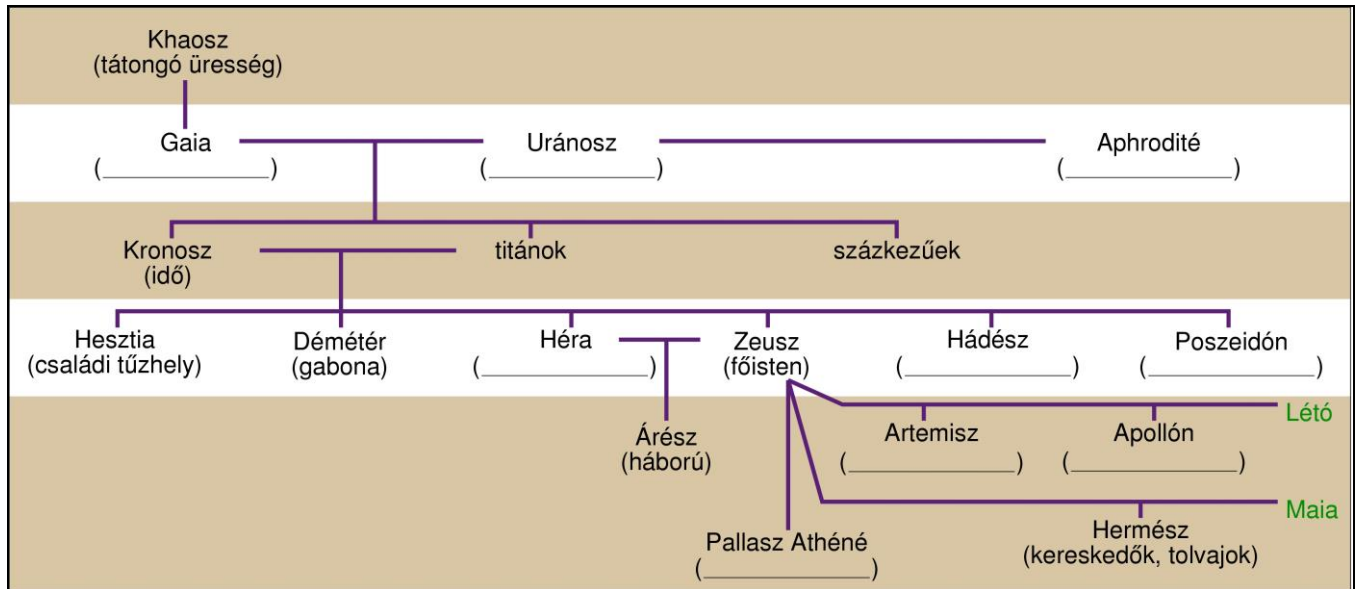

A görög vallás, hitvilág, sport

Az **Ókori Görögország nem képezett egységes államot**, a görög emberek különböző városállamok (poliszok) polgáraiként éltek, akik között **az összekötő kapocs a közös nyelv, a közös vallás, a közös sport (olimpia) volt.**

A.) A görög hitvilág

A görög hitvilág - összegző ábra

A sokistenhívő (politeista) görög vallás istenei nem egyszerre, s nem is egy helyen alakultak ki. A görögök isteneiket ember alakúnak képzelték, s természetüket, vágyaikat is az emberekéhez hasonlóként írták le. fenn laktak az Olümposz felhőkbe burkolózó csúcsán, s az emberekhez hasonlóan éltek napjaikat a Héphaisztosz kovácsolta palotában. A földi társadalomhoz hasonlóan az istenek között is voltak különbségek (főisten, előkelő és szerényebb istenek). Elsősorban abban különböztek a földi halandóktól, hogy ők halhatatlanok voltak, vér helyett a halhatatlanság nedve csörgedezett az ereikben, s "rendes" étel és ital helyett ambróziát ettek, és nektárt ittak. Erejük, hatalmuk óriási volt, bár a sorssal ők sem szegülhettek szembe.

Minden istennek megvolt a saját tevékenységi köre. Íme a tizenkét olümposzi isten, és "illetékességi területeik": **Zeusz** (főisten), **Héra** (házasság, születés), **Poszeidón** (tenger, félelmetes erők), **Démétér** (gabona, aratás), **Hesztia** (a házi tűzhely) **Héphaisztosz** (kovácsmesterség), **Hermész** (ravaszság, tolvajok, utasok védője, az istenek követe), **Apollón** (költészet, gyógyítás, jóslás), **Artemisz** (vadászat), **Árész** (háború), **Pallasz Athéné** (tudás, bölcsesség, honvédő harcok), **Aphrodité** (szépség, szerelem). Mellettük fontos volt még **Hádész**, az Alvilág ura.

Az isteneikről szóló történeteket elbeszélésekben, a **mítoszokban** örökítették meg. A mítoszok választ adtak az embereket érdeklő alapvető kérdésekre (pl. a világ keletkezése, az ember származása), de sohasem alakultak át hittételekké. Ezeket az elbeszéléseket Hésziodosz rendszerezte az Istenek születése című művében, melyben többek között leírja azt, hogy hogyan keletkeztek az istenek, milyen viszonyban állnak egymással, stb.

Az istenek segítségükért cserébe "megkövetelték" a tiszteletet. Ünnepek alkalmával a görögöknek **áldozatokat kellett bemutatniuk**. Mivel a görögöknél **nem alakult ki egységes papság**, ezeket a **szertartásokat választott állami tisztségviselők végezték**. Ezek a rendezvények arra is szolgáltak, hogy erősítsék a poliszhoz való tartozás érzését (Athénban pl. a *Panathénaia* ünnepségein egyszerre ünnepelték Athénét és az athéni államot). **Egy-egy városállamban** több istennek emeltek *templomot*, de mindegyikben **voltak kiemelt kultuszok**, s ezeknek emelt szentélyek (Athénban pl. az Akropoliszban található Pallasz Athéné temploma, a Parthenon).

B.) A görög hitvilág sajátos terméke, a sport

A görögök isteneik iránti hódolatukat versenyekkel is kifejezték. **A viadalokon minden szabad görög polgár szerepelhetett** („természetesen” résztvevőként, illetve nézőként **csak férfiak** vehettek részt; a versenyeken) különböző poliszokból együttesen vettek részt, növelve az összetartozás érzését. Így tisztelegtek, Pallasz Athénének Athénban vagy **Zeusznak Olümpiában**, ahol a Szent Ligetben, négyévenként versenyekkel ünnepelték az olümposzit.

Kezdetben csak *futásból* álltak a versenyek. Később újabb sportágakkal bővültek, így az *ötpróbával* (pentatlon), amely stadionfutásból, távolugrásból, diszkosz- és gerelyhajításból, valamint birkózásból állt. Szerepelt még *ökölvívás*, *pankráció* (a birkózás és az ökölvívás keveréke), *gyermekszámok*, *fegyveres futás*, *kocsiverseny*, *lóverseny*. A játékok időtartama is nőtt, egy napról ötre.

A játékok színtere nem volt városállam, csak a főistennek szentelt vidék. Kezdetben sem sport-, sem vallási jellegű létesítmények nem voltak itt. Több évszázad eltelte után emelték az első épületeket. Minden hellénnek hírt kellett kapnia a játékok idejéről, hogy a versenyre igyekvők sérthetlenségét kihasználva idejében ott lehessenek a nagy eseményen. Olümpiában az első versenyeket Kr. e. 1000 körül rendezték, s **az első feljegyzett eredmény Kr. e. 776-ból származik**. Kr. e. 776-tól kezdve majd ezer éven át megszakítás nélkül négyévenként megtartották a versenyeket a legnehezebb háborús időkben is.

Az olimpia hagyományait a modern korban felelevenítették 1896-óta rendeznek ismételten olimpiai játékokat.

C.) Emellett a kultúra fontos része **irodalom és a színjátszás**. A színjátszás a Dionüszosz isten tiszteletére előadott szertartásokból alakult ki, majd önálló művészeti ággá, s a görög kulturális és politikai élet részévé vált.

A szerepeket csak férfiak játszották, ezért mindegyik szereplő **maszkot viselt**.